

Střípky z minulosti aneb Divadlo v Bojanově

část I. (1886/8 – 1938)

Rok 2020, poznamenaný nemocí Covid-19, nepřál mnoha oborům lidské činnosti. Skutečnost, jak jedna hnusácká choroba dokáže dokonale ochromit, umrtvit dosavadní chod světa, vzbuzuje nevyžádaný úžas, obzvláště pak u generací, které osobně nezažily válku neb jinou vážnou hrozbu. Opustme proto na chvíli neveselou současnost, v níž se mnozí po hamletovsku ptají: „Očkovat, či neočkovat, to je oč tu běží“, a vraťme se do časů, kdy se v Bojanově na kulturním životě podíleli divadelní ochotníci. Deklamoval tu na prknech, jež znamenají svět, zmíněný králevic dánský? Svítil mlynář na cestu vznešené kněžně lucernou? Hledal mezi diváky hamizný Harpagon své milované peníze?

Divadelní ochotnický spolek byl založen někdy mezi léty 1886 až 1888. „*První kus sehraný o druhém svátku velikonočním, Divotvorný hrnec, veselohra za řízení učitele pana Béma Jaroslava.*“ Ochotníci předstupovali před vděčné obecenstvo třikrát až čtyřikrát ročně. Za utržené peníze se v prvních letech existence spolku zakoupily do kostela zvonečky k oltáři a k sakristii, a především hodiny na budovu tehdejší školy. Divadelníci měli srdce na pravém místě, neboť značný obnos věnovali i chudé školní mládeži. První představení se odehrála v hostinci v č. p. 34. Poté, co pan Josef Sedlák, hostinský a řezník v jedné osobě, vystavěl nový hostinec, „*přestěhoval se ochotnický spolek trvale do jeho místnosti.*“

Sluší se podotknouti, že divadlo hrávali i členové různých bojanovských organizací. Zejména po vzniku republiky. Nu, jak by prohlásil Jára Cimrman, „*máme tady jeden takový ošklivý, nepěknou věc.*“¹ Vyskytl se nám tu takový nešvar - řevnivost. A víte co? Ono bude lepší, když Vám to pan Tlapák vypoví sám.

„*Musím se zmínit, ač nerad, o činnosti tohoto spolku (ochotnického), u kteréhož jsem byl dlouholetým členem, který vždy, když se mělo hrát divadlo jiného spolku v druhém hostinci, na týden rozdávali úlohy a hráli také. Jak divadelní kus dopadne, jak bude sehrán, na tom nezáleželo, jen když hráli, a tak kazili dobrou věc jinde. Buď ale žalováno a na věčnou paměť zapsáno, že když hrála divadlo „Severočeská jednota“ v hostinci pana Rulíka Josefa dne 26. prosince 1926, tedy ryze český podpůrný odbor, na truc ochotnický spolek, třeba že o tom věděl, vždyť i oni někteří jsou členy „Severočeské jednoty“, divadlo hráli. K tomu se propůjčili i někteří bratři sokolové. Toť jednání necharakterní – odsouzeníhodné.*“

Zda ochotníci pana Tlapáka natolik rozezlili, že jim na dalších stránkách kroniky přestal věnovat pozornost, nebo se sami svým chováním „zlikvidovali“,

¹ L. Smoljak - Vyšetřování ztráty třídní knihy

těžko soudit. Nicméně divadelní život v Bojanově neskončil, ba naopak. Hereckými výkony se blýskli, jak již bylo zmíněno, členové rozličných sdružení. Rivalitu lze však vysledovat i u nich. Zejména mezi spolky Sokol a Orel. (Je nanejvýš zajímavé, že v jedné obci působily hnedle dvě tělovýchovné jednoty.) Např. 21. dubna 1930 odehráli sokolové i orlové „své“ veselohry. Bohužel pan Tlapák nepoznamenal, zda představení začala ve shodný čas, nebo jestli divadelní nadšenci měli šanci stihnout obě komedie.

To se může stát každému, říkáte si. Ale zajisté. Tady se ovšem jednalo o čistokrevný šprajc. O pár měsíců později obě jednoty zorganizovaly taneční zábavy. V ten samý den! Nepředvídanost? „*Inu, svět je malý a o náhody tu není nouze.*“² Takových „nahodilostí“ najdete v kronice více. Vše vyvrcholilo roku 1935. Co se stalo? 17. listopadu zvali sokolové publikum na hru „Evropa hoří“, návštěvnost nebyla nikterak veliká. Sedm dní nato orlové sehráli tutéž hru za neobyčejně veliké účasti. A safra. Přemýšlíte, zda na zjevnou potupu sokolové nějak zareagovali? Ano, sokolové s orly nezklamali, svým soupeřením „sepsali“ další dějství, neboť konkrétní divadelní kus měl pokračování. Jako první vyložili na stůl karty orlové a již 8. prosince představili vlastní nastudování hry „Paprsky smrti“. Podle pana Tlapáka byla návštěva prostředním. Hm, takže ani propadák, ale ani žádná sláva. Sokolové o 14 dní později dopadli se stejným dramatem podstatně lépe. Souboj tedy skončil fifty fifty. Sokolové, snad že chtěli stvrdit svůj úspěch, vystoupili se smrtícími paprsky ještě jednou, a to na Nový rok 1936. Vskutku optimistický název nalákal minimum lidí. Předzvěst? Možná. Celkově se tento rok divadlu v Bojanově příliš nedařilo. Až na pár výjimek si bojanovský kronikář u akcí poznamenal: „*účast slabá.*“ I v následujícím roce se zdála být přízeň diváků poněkud vrtkavá. Byla nabídka divadelních představení příliš bohatá? Zvítězila kvantita nad kvalitou? Pryč se spekulacemi! Pravdou však zůstává, že orlové dokázali nastudovat ze jeden jediný rok pět divadelních her! Kdo se někdy ochomýtl kolem amatérského divadla, bude snad souhlasit, že se jedná o takřka nadlidský výkon. Sokolové se krapet, patrně po předchozích nezdarech, stáhli do pozadí a divákům předvedli „pouze“ jednu inscenaci.

K cílému kulturnímu životu přispívali divadelními představeními i žáci místní školy. Jejich vystoupení patřila, jak už to u dětí bývá, k nejnavštěvovanějším. Pro úspěch se často opakovala. Výtěžek putoval na pomoc chudým dětem a na zakoupení školních pomůcek.

Ať nový rok není příliš dramatický. V opačném případě necht' naplní znaky ryzí komedie – mnoho smíchu a vždy šťastný konec. *Lenka Simonová*

---

² Z. Svěrák, K. Smyczek – Lotrando a Zubejda